

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.12.2022 г.
SWD(2022) 409 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

[...]

придружаващ

[Mandatory element]

[Mandatory element]

{C(2022) 9139 final} - {SEC(2022) 441 final} - {SWD(2022) 408 final}

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, XXX г.
[...] (2021) XXX draft

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

придружаващ

*Съобщение на Комисията — Насоки за преглед на държавната помощ за
рибарството и аквакултурите*

**Регламент (ЕС) № 1388/2014 на Комисията от 16 декември 2014 г. за обявяване на
някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и
предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с
вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за
функционирането на Европейския съюз**

и

**на Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 г. относно
прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на
Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и
аквакултурите**

Резюме
Оценка на въздействието на преразглеждането на правилата за държавна помощ за сектора на рибарството и аквакултурите
А. Необходимост от действия
В какво се изразява проблемът и защо той се разглежда на равнището на ЕС?
<p>Проблемите, установени при преразглеждането на правилата за държавна помощ за сектора на рибарството и аквакултурите (състоящи се от регламент за групово освобождаване по сектори, известен като „РГОР“, Насоките за преглед на държавната помощ за рибарството и аквакултурите и публичната помощ, предоставена съгласно Регламента относно помощта <i>de minimis</i> в сектора на рибарството и аквакултурите), са: i) ненужна административна тежест по отношение на мерките, при които Комисията е придобила достатъчно опит; ii) индивидуалният таван и националният лимит по отношение на помощта <i>de minimis</i> вече не са адаптирани към развитието на пазара и инфлацията и е налице диференцирано третиране на преработвателната промишленост и отрасъла на търговията; iii) несъответствие с ЕФМДРА; и iv) липса на прозрачност при контрола върху държавните помощи. Заинтересованите страни, които са най-силно засегнати от преразглеждането, са органите, предоставящи помощ в държавите членки, и предприятията в областта на рибарството и аквакултурите в целия ЕС (непряко, като допустими или действителни бенефициери).</p>
Какво следва да бъде постигнато?
<p>Общата цел е да се въведат правила за държавната помощ за сектора на рибарството и аквакултурите, които могат да допринесат за постигането на целите на ОПОР и Зеления пакт, като същевременно се оптимизира рамката, за да се постигне допълнителна ефикасност по начин, който не нарушава конкуренцията между конкуриращите се предприятия в държавите членки. За тази цел с преразглеждането се преследват четири конкретни цели: i) да се намали административната тежест; ii) да се адаптира рамката относно помощта <i>de minimis</i> към последните събития на пазара; iii) да се осигури съгласуваност на правилата за държавна помощ в сектора на рибарството и аквакултурите с целите на ЕФМДРА и ОПОР; и iv) да се повишат прозрачността и пазарната дисциплина. Във връзка с тези цели съществуват оперативни цели и критерии, въз основа на които успехът може да бъде измерен в бъдеще: i) ненарушаване на конкуренцията; ii) административно опростяване чрез намаляване на тежестта.</p>
Каква е добавената стойност от действия на равнището на ЕС (субсидиарност)?
<p>Принципът на субсидиарност не се прилага, тъй като Комисията има изключителна компетентност в тази област.</p>
Б. Решения
Какви са различните варианти за постигане на целите? Има ли предпочитан вариант? Ако няма такъв, каква е причината?
<p>В доклада за оценка на въздействието се посочват пет варианта на политиката (наличните варианти на политиката разглеждат установените проблеми поотделно поради тяхното естество, като се прави разделяне на три раздела, свързани с тавана и националния лимит по отношение на помощта <i>de minimis</i>; привеждането в съответствие с ЕФМДРА и ненужните разходи; и праговете за публикуване): 1) повишаване на индивидуалния таван и националния лимит по отношение на помощта <i>de minimis</i>; 2) повишаване на тавана по отношение на помощта <i>de minimis</i> за преработка и предлагане на пазара, така че да съответства на тавана, който се прилага в селскостопанския сектор; 3) привеждане на</p>

рамката в съответствие с ЕФМДРА, но адаптиране към контрола върху държавните помощи; 4) привеждане на рамката в съответствие с ЕФМДРА, адаптиране към контрола върху държавната помощ и преразглеждане; 5) понижаване на праговете за публикуване на предоставянето на индивидуални помощи. Предпочитаният вариант на политиката е съчетание от вариант 1 с вариант 4 и вариант 5 (тъй като те се отнасят до различни проблеми, имат независимо въздействие и могат да бъдат съчетавани и въздействието им да се натрупва).
Какви са позициите на различните заинтересовани страни? Кой подкрепя отделните варианти?
Органите на държавите членки, които ще бъдат най-силно засегнати от предложените варианти на политиката, изразиха своята загриженост относно допълнителната административна тежест, която може да се очаква от предложеното намаляване на праговете за публикуване (вариант 5) и премахването от РГОР на помощта за подпомагане при започване на икономическа дейност за млади рибари (вариант 4). Същевременно те приветстваха предвиденото разширяване на обхвата на РГОР, предвидено във вариант 4, и повишаването на националния лимит и индивидуалния таван по отношение на помощта <i>de minimis</i> (вариант 1). Други заинтересовани страни (предприятия и организации на производители, работещи в сектора) се застъпиха за увеличаване на индивидуалния таван и националните лимити (вариант 1) и дори за увеличаване на индивидуалния таван до същото равнище като това, което се прилага за преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти (вариант 2).
В. Въздействие на предпочитания вариант
Какви са предимствата на предпочитания вариант (ако има такъв; в противен случай — на основните варианти)?
Предпочитаният вариант ще коригира националния лимит и индивидуалния таван по отношение на помощта <i>de minimis</i> към събитията в икономиката (вариант 1), ще увеличи прозрачността при контрола върху държавната помощ (вариант 5) и ще приведе рамката за държавна помощ в сектора в съответствие с ЕФМДРА, като същевременно поощри ефикасността (вариант 4). Това от своя страна би увеличило ефективността на правилата за държавна помощ в областта на рибарството и аквакултурите. Предпочитаният вариант би допринесъл по-добре за постигането на целите на ОПОР и Зеления пакт (чрез привеждане в съответствие с ЕФМДРА). Той би довел до значително административно опростяване, по-специално за органите на държавите членки, но също и за Комисията.
Какви са разходите за предпочитания вариант (ако има такъв; в противен случай — за основните варианти)?
Предпочитаният вариант би довел до по-високи административни разходи за органите на държавите членки, за да се съобразят с новите изисквания за прозрачност, както и до необходимостта от уведомяване за мерките за помощ за подпомагане при започване на стопанска дейност за млади рибари след нейното заличаване от РГОР. Тези разходи обаче следва до голяма степен да бъдат компенсирани от очакваните ползи от разширяването на РГОР с включването на три нови мерки и повишаването на индивидуалните тавани и националните лимити по отношение на помощта <i>de minimis</i> .
Какво е въздействието върху МСП и конкурентоспособността?
Предпочитаният вариант ще има положително въздействие върху МСП, а именно чрез въвеждането на три нови мерки в рамките на РГОР. По-бързите процедури за държавна помощ означават по-бърз достъп до помощ. Това е от особено значение за МСП, чийто достъп до финансиране често е ограничен. МСП ще се възползват в по-голяма степен от предвиденото разширяване на обхвата на

РГОР, отколкото големите предприятия, тъй като много от мерките, включени в РГОР, са ограничени до МСП. МСП също така ще се възползват от по-бърза подкрепа чрез помощ *de minimis* съгласно вариант 1.

Пропорционалност?

С предпочитаните варианти установените проблеми се решават по ефективен и пропорционален начин.

Г. Последващи действия

Кога ще се извърши преглед на политиката?

Новият РГОР и Регламентът за помощта *de minimis* ще бъдат валидни до 2029 г., което означава, че преди края на 2028 г. ще бъде извършена оценка на РГОР (както и на насоките). Повишената прозрачност при предпочитания вариант 5 следва да има положително въздействие спрямо контрола върху държавните помощи и да подобри наличността на данни на равнището на отделните бенефициери. Въвеждането на регистър на помощта *de minimis* следва да доведе до същите резултати. Службите на Комисията извършват годишен последващ мониторинг въз основа на извадка от съществуващи схеми за помощ. Освен това Комисията се стреми да извършва последващи оценки на схемите за държавна помощ с висок риск от потенциално нарушаване на конкуренцията. Докладът за държавните помощи, който предоставя информация за цялостното състояние на държавната помощ във всяка държава членка, е друг важен инструмент. И накрая, бъдещата оценка следва да оцени успеха на инициативата във връзка с посочените по-горе оперативни цели (свеждане до минимум на риска от нарушаване на конкуренцията и осигуряване на административно опростяване).

Резюме на оценката

А. Контекст и цели

Контролът върху държавната помощ е ключов инструмент на политиката на ЕС в областта на конкуренцията, заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз. Неговата цел е да защити вътрешния пазар чрез предотвратяване на неоправдано нарушаване на конкуренцията и търговията. Договорът по принцип забранява държавната помощ, освен ако тя е обоснована от съображения за икономическо развитие или за общото благо. Европейската комисия наблюдава използването на национална помощ от страна на държавите членки и определя правила, уреждащи оценката на нейната съвместимост с гладкото функциониране на вътрешния пазар.

Специфичната рамка за държавна помощ за рибарството и аквакултурите включва Регламента за групово освобождаване в областта на рибарството (РГОР)¹, Регламента за помощта *de minimis*² и

¹ Регламент (ЕС) № 1388/2014 на Комисията от 16 декември 2014 г. за обявяване на някои категории помощи — за предприятия, които произвеждат, преработват и предлагат на пазара продукти от риболов и аквакултури — за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 369, 24.12.2014 г., стр. 37—63).

² Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190, 28.6.2014 г., стр. 45).

секторните насоки³. В настоящата оценка се оценява доколко тази рамка е постигнала основните си цели:

- свеждане до минимум на нарушаването на конкуренцията и търговията в сектора на рибарството и аквакултурите, като по този начин се осигуряват предвидимост и правна сигурност за държавите членки и бенефициерите на държавна помощ;
- възможност да бъдат определени по-добре приоритетите на дейностите по правоприлагането в областта на държавните помощи и да бъде постигнато по-голямо опростяване;
- повишаване на прозрачността, ефективната оценка и контрола на спазването на правилата за държавна помощ на национално равнище и на равнището на Съюза; както и
- принос за постигането на целите на ОПОР.

Оценката е мотивирана от изтичането на срока на действие на РГОР и на Регламента за помощта *de minimis* на 31 декември 2022 г. Самите насоки не включват клауза за изтичане на срока на действие. Тяхното взаимно допълване обаче с РГОР и Регламента за помощта *de minimis* и връзката им с Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) налагат тяхното преразглеждане с оглед на преразглеждането на тези регламенти и приемането на приемника на ЕФМДР — Европейския фонд за морска аквакултура и рибарство (ЕФМДРА), за периода 2021—2027 г.

Оценката разглежда изпълнението на настоящата рамка въз основа на пет критерия: ефективност, ефикасност, целесъобразност, съгласуваност и добавена стойност от ЕС. В нея се прави преглед на начина, по който се прилагат правилата, и на областите, в които има възможност за подобрене.

При оценката се вземат предвид вътрешните данни, опитът от практиката за разглеждане на случаи и резултатите от открита обществена консултация. Тя е подкрепена от външно проучване за оценка.

Основни констатации

В оценката се стига до заключението, че рамката за държавна помощ за рибарството и аквакултурите като цяло е функционирала добре и е постигнала своите цели. Независимо от това, в нея се посочват и някои слабости и възможности за подобряване на рамката.

Анализът показва, че целите на рамката остават до голяма степен **съобразени** с целите и приоритетите на политиката на ЕС. Практиката при разглеждането на случаи показва, че приносът към по-широките цели на ОПОР е осезаем, което се потвърждава допълнително от обратната информация, получена по време на етапа на консултации. Дори когато анализът беше извършен преди избухването на пандемията от COVID-19 и приемането на основни приоритети като Зеления пакт, се признава целесъобразността на политиката в областта на конкуренцията в подкрепа на стратегията на ЕС за растеж.

Анализът също така потвърждава, че целите на инструментите са съобразни в смисъл, че те са насочени към преодоляване на неефективността на пазара. По-специално използването на помощ *de minimis* през периода на оценка изглежда е било в отговор на неефективност на пазара или на

³ Съобщение на Комисията „Насоки за преглед на държавната помощ за рибарството и аквакултурите“ (ОВ С 217, 2.7.2015 г., стр. 1—15).

съществени подобрения, които пазарът сам по себе си не би могъл да осигури. Същото заключение беше направено и за помощта, предоставена за мерки, различни от ЕФМДР, съгласно насоките и РГОР. Що се отнася до мерките от вида на ЕФМДР съгласно насоките и РГОР, анализът показва, че въпреки подобренията продължават да съществуват неефективности на пазара, по-специално във връзка с устойчивостта и благоприятстващите условия за улесняване на иновациите и развитието на пазара в синята икономика.

Що се отнася до **ефикасността**, резултатите от анализа и доказателствата, получени от данните за разглеждане на случаите на Комисията и консултациите, показват, че административната тежест и разходите, свързани с прилагането на инструментите за държавна помощ, в по-голямата си част се считат за подходящи и обосновани. Съществуват обаче няколко възможности за намаляване на административната тежест и за постигане на допълнителна ефикасност. По отношение на прозрачността, яснотата и адекватността становището на заинтересованите страни беше изключително положително. Това би могло да се подобри допълнително чрез последващ мониторинг на избрани случаи, включително за помощ *de minimis*. Освен това, като се има предвид, че прозрачност е налице само при около 20 — 25 % от общата сума на държавната помощ, изразходвана в ЕС, изглежда, че изискванията за публикуване на индивидуалните помощи не гарантират напълно, че съответната информация е публично достъпна.

Извършеният анализ изглежда също така показва, че рамката за държавна помощ в сектора на рибарството и аквакултурите е **ефективна**. По-високата степен на подробност на правните инструменти позволи по-прозрачна и рационализирана оценка на съвместимостта както по отношение на начина, по който Комисията третира помощта, за която е постъпило уведомление, така и по отношение на използването от страна на държавите членки на РГОР — контролът върху държавната помощ стана по-предвидим и по този начин доведе до по-голяма правна сигурност за държавите членки и бенефициерите на помощ. Що се отнася до групово освободената помощ, настоящата структура е цялостна и допринася за целите на ОПОР чрез засилване на оперативните програми на държавите членки по линия на ЕФМДР и даване на възможност за съгласуван и последователен подход в целия ЕС. Независимо от това, опитът от разглеждането на случаи, подкрепен от анализа във външното проучване, показва възможността за разширяване на обхвата на РГОР и за избягване на уведомления, когато Комисията е натрупала достатъчно опит и когато не съществува заплаха за конкуренцията и търговията. Що се отнася до помощта *de minimis*, като цяло може да се каже, че настоящата структура може бързо да се справи с извънредни събития, без да води до нарушаване на конкуренцията или на пазара, но резултатите от оценката показват, че индивидуалният таван и националният лимит, които бяха определени и последно оценени през 2007 г. и 2013 г., не са адекватни за всички държави членки (от друга страна, повишаването на индивидуалния таван не изглежда подходящо предвид вече съществуващия висок риск от нарушаване на конкуренцията в някои държави — членки на ЕС). Друг аргумент, който трябва да се има предвид, е, че таванът за преработвателната промишленост и търговията с риба понастоящем е приведен в съответствие с този на сектора на първичното производство на риба (30 000 EUR) и се различава значително от този на преработката и предлагането на пазара на селскостопански стоки (200 000 EUR), но това трябва да се проучи внимателно, като се имат предвид различната структура на сектора и опасенията във връзка с устойчивостта. Накрая, анализът показва, че насоките като цяло са съобразни и адекватни, с някои изключения, като например липсата на насоки относно схемите, които имат за цел да компенсират щетите, причинени от защитени видове животни.

Правилата в сектора на рибарството и аквакултурите са **съгласувани** с други инструменти за хоризонтална държавна помощ, както се потвърждава от вътрешната практика и от всички съответни заинтересовани страни на етапа на консултации. Що се отнася до **външната съгласуваност**, новите приоритети на Комисията за периода 2019—2024 г. (по-специално Зеленият пакт на ЕС) и други неотдавнашни събития все още нямат окончателно и количествено измеримо въздействие върху инструментите за държавна помощ за сектора на рибарството и аквакултурите и на този етап може да бъде извършена само ограничена оценка. Независимо от това, резултатите от обществената консултация вече показват необходимостта от предприемане на действия и привеждане на рамката за държавна помощ в съответствие с политиките в областта на околната среда (понастоящем подчертана от нуждите на Зеления пакт). Макар да се счита, че настоящите мерки за държавна помощ допринасят за целите на Зеления пакт, те следва да бъдат „адаптирани“, в смисъл че рамката за държавна помощ следва да бъде приведена в съответствие с промените, въведени в ЕФМДРА.

И накрая, конструкцията на държавната помощ за сектора на рибарството и аквакултурите, разгледана в настоящата оценка, има очевидна **добавена стойност от ЕС**, като се има предвид, че както политиката в областта на конкуренцията, така и общата политика в областта на рибарството са от изключителната компетентност на ЕС. Настоящата рамка показва добавената стойност от ЕС, като запазва правната сигурност и гарантира спазването на целите на политиката, определени в ОПОР и Регламента за ЕФМДР за периода 2014—2020 г.